

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 753/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Poštová 14, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Cob 85/2013 zo 16. januára 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 31/2014 z 25. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA] [REDAKČIA]

[REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKČIA]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 85/2013 zo 16. januára 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 31/2014 z 25. júna 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

██████████ (ďalej len „žalobca“), sa žalobou doručenu Okresnému súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) domáhal zrušenia účasti spoločníka v spoločnosti podanou proti sťažovateľovi ako žalovanému. V predmetnom konaní okresný súd uznesením sp. zn. 8 Cb 65/2010 z 15. apríla 2011 nariadil predbežné opatrenie a konateľovi sťažovateľa *„prikázal zdržať sa nakladania s majetkom (sťažovateľa, pozn.) a to s nehnuteľným majetkom spoločnosti, strojmi, strojovými zariadeniami, motorovými vozidlami a ostatnými zariadeniami... v rozsahu jeho predaja, darovania, zamenenia, založenia a zaťaženia vecným bremenom, daním do nájmu, vložením do majetku inej obchodnej spoločnosti, až do právoplatného skončenia vo veci samej.“*.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Cob 63/2011 zo 6. júla 2011 tak, že uznesenie okresného súdu vo vymedzenej časti potvrdil.

Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obdo 52/2011 z 29. novembra 2011 tak, že dovolanie odmietol.

Sťažovateľ následne sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 29. novembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu zo 6. júla 2011 a v spojení s uznesením okresného súdu z 15. apríla 2011.

O sťažnosti sťažovateľa rozhodol ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 122/2012 z 3. októbra 2012 tak, že uznesením krajského súdu zo 6. júla 2011 a uznesením najvyššieho súdu z 29. novembra 2011 označené práva porušené neboli.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na odlišné stanovisko sudkyne ústavného súdu v uznesení sp. zn. I. ÚS 122/2012 zo 14. marca 2012 o prijatí jeho skoršej sťažnosti na ďalšie konanie, podľa ktorého predmetná sťažnosť mala byť odmietnutá z dôvodu, že sťažovateľ mal k dispozícii právny prostriedok nápravy v systéme všeobecného súdnictva, a to návrh na zrušenie predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Vychádzajúc aj z tohto právneho názoru, sťažovateľ podal návrh na zrušenie predbežného opatrenia.

O návrhu sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 8 Cb 65/2010 z 23. septembra 2013 tak, že nariadené predbežné opatrenie zrušil.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením zo 16. januára 2014 tak, že uznesenie okresného súdu zmenil a návrh sťažovateľa na zrušenie predbežného opatrenia zamietol.

Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 25. júna 2014 tak, že dovolanie odmietol.

Sťažovateľ poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu zo 16. januára 2014, v ktorom krajský súd uviedol *„názor, že konajúca sudkyňa prvostupňového súdu tým, že zrušila predbežné opatrenie, sa mala dopustiť konania takej intenzity, že je na mieste zvážiť podnet pre disciplinárne stíhanie sudkyne. ...*

Na tomto mieste je potrebné uviesť, že právna zástupkyňa sťažovateľa sa po dobu výkonu svojej dlhoročnej právnej praxe ešte nestretla s podobným znením odôvodnenia súdu, ktorý by takýmto spôsobom doslova zasahoval do nezávislosti zákonného sudcu prvostupňového súdu, resp. ho takýmto spôsobom zastráňoval. Zmýšľanie senátu odvolacieho súdu je napokon aj v príkrom rozpore s myšlienkou, ktorú vyjadrila sudkyňa

Ústavného súdu SR v jej disente o tom, že práve návrh na zrušenie predbežného opatrenia je nástrojom k náprave vzniknutej situácie. U sudkyne prvostupňového súdu sa pritom nejedná o žiaden neštandardný postup, pretože rovnako postupovala a rozhodovala aj v obdobnej veci (sp. zn.: 11 Cb/63/2010), kde rozhodla v podstate obdobne, keď návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietla. Preto je sťažovateľ toho názoru, že v predmetnom konaní dochádzalo hneď niekoľkými spôsobmi k zásahu do jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu, pretože sudcu prvostupňového súdu bol v konaní zastrašovaný, čo je možné zo strany odvolacieho súdu vnímať aj ako prejav prípadnej zaujatosti členov senátu, či už voči osobe samosudcu, prípadne aj voči sťažovateľovi samotnému.“

S poukazom na judikatúru ústavného súdu a všeobecných súdov sťažovateľ v sťažnosti ďalej argumentuje, že *«neboli a ani nie sú splnené zákonné podmienky pre vydanie nariadeného predbežného opatrenia. Jednou z hlavných podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia je (minimálne) osvedčenie skutočností odôvodňujúcich jeho nariadenie, ktoré sa osvedčujú predovšetkým listinnými dôkazmi pripojenými k návrhu, vzhľadom na účel predbežného opatrenia, ktorým je pružné a rýchle riešenie situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Tvrdenie žalobcu, že konateľ spoločnosti úmyselne zmenšuje majetok spoločnosti, bolo a stále je iba v rovine domnienok, keďže sám žalobca vo svojom návrhu uviedol, že: „dôkazom toho je, že konateľ zrejme previedol dve prevádzky“, bez tohto, aby túto skutočnosť aspoň osvedčil. Žalobca vyslovil iba svoje dohady a podozrenia bez toho, aby ich aspoň osvedčil relevantnými listinami, resp. inými dôkazmi.*

Vo vzťahu ku nehnuteľnostiam, na ktoré sa vzťahuje uznesenie o nariadení predbežného opatrenia, žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil konanie, z ktorého by vyplynul záujem sťažovateľa disponovať s nimi. ...nakladanie s nehnuteľnosťami samo o sebe nevedie k znižovaniu majetku, resp. hodnoty spoločnosti (napr. za predaj nehnuteľnosti spoločnosť obdrží kúpnu cenu, ktorá sa premietne do majetku, obdobne pri prenájme nehnuteľnosti dochádza k získaniu ďalších príjmov). ...

Sťažovateľ považuje nariadené predbežné opatrenie za obzvlášť neopodstatnené a teda za nad prípustnú mieru zasahujúce najmä vo vzťahu k zákazu nakladania s predmetnými nehnuteľnosťami v rozsahu ich prípadného prenájmu... nariadenie predbežného opatrenia (a jeho ponechanie v nezmenenej podobe, teda aj v rozsahu zákazu

prenájmu) bolo a aj stále je nadmerne zaťažujúce a nezákonné, pretože predbežné opatrenie môže zasahovať do práv účastníkov konania len v rozsahu nevyhnutnom daným okolnosťami, čo však v danej veci nie je dôvodné.

... žalobca neosvedčil žiadny úmysel žalovanej spoločnosti, resp. jej konateľa, disponovať s nehnuteľnosťami, avšak už vôbec neosvedčil úmysel disponovať s majetkom takým spôsobom, že by došlo k zmenšeniu majetku spoločnosti, resp. k zníženiu hodnoty spoločnosti (a teda k ohrozeniu jeho prípadného nároku na vyrovnací podiel). Žalobca nepredložil také dôkazy, ktorými by osvedčil, že spoločnosť má záujem predávať majetok, znižovať hodnotu základného imania, brať úver.».

Sťažovateľ následne poukazuje na to, že absentuje vecná súvislosť medzi nariadeným predbežným opatrením a právnym vzťahom, ktorý je predmetom konania vo veci samej – t. j. právom žalobcu na zrušenie jeho účasti v spoločnosti sťažovateľa. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza judikatúru najvyššieho súdu a taktiež poukazuje na konanie okresného súdu vo veci iného jeho sťažovateľa – [REDACTED] o jeho návrhu na zrušenie účasti v spoločnosti, v ktorom okresný súd uznesením sp. zn. 11 Cb 63/2010 z 8. marca 2011 zamietol jeho návrh na nariadenie predbežného opatrenia z dôvodu, „že žalobca v návrhu na vydanie predbežného opatrenia nepreukázal splnenie zákonných podmienok... A taktiež predmet návrhu na vydanie predbežného opatrenia skutkovo a ani právne nesúvisí s predmetom konania vo veci samej...“

Sťažovateľ v tejto súvislosti ďalej uvádza:

„Výkon rozhodnutia, ktorým sa zrušuje účasť spoločníka v spoločnosti, nemôže byť objektívne nijako ohrozený prevodom majetku spoločnosti (sporná je aj spôsobilosť takéhoto rozhodnutia ako exekučného titulu, príp. jeho materiálna vykonateľnosť)...

... nariadené predbežné opatrenie nebolo odôvodnené, resp. neboli splnené podmienky na jeho vydanie, keďže právo žalobcu na zrušenie účasti v spoločnosti nemohlo byť objektívne ohrozené nariadením predbežného opatrenia. Predmet konania vo veci samej a obsah navrhovaného predbežného opatrenia spolu nijako nesúvisia. Predbežným opatrením sa totiž sledovalo zabezpečenie, príp. ochrana práva na vyplatenie vyrovnacieho podielu, pričom tento nárok nebol a ani je pre predmetom konania vo veci samej. Žalobca

požadoval predbežnú ochranu svojho práva na zrušenie jeho účasti v spoločnosti – toto právo nemôže byť ohrozené nenariadením predbežného opatrenia...

Keďže návrh na vyplatenie vyrovnacieho podielu ani nebol podaný, nemožno vedieť, či by bolo vôbec nutné ho podať z dôvodu nedobrovoľného vyplatenia, čo vopred ani nemožno predpokladať... Ide o predbiehajúce v čase, kedy ešte nie je isté, či účasť v spoločnosti vôbec bude zrušená, a teda právo na vyrovnací podiel je hypotetické...

Podľa sťažovateľa žalobca neosvedčil ani ďalšiu zákonnú podmienku pre nariadenie predbežného opatrenia, a to nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy.

Sťažovateľ následne uvádza, že žalobca v predmetnej veci podal aj „*podnet*“ na porušovanie povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, *«keďže mal za to, že žalovaná spoločnosť prostredníctvom konateľov spoločnosti podľa vyjadrenia žalobcu „tuneluje“ spoločnosť. Toto trestné konanie sa viedlo pod sp. zn.: ČVS: ORP-204/OEK-VT-2012 a trestné stíhanie bolo uznesením zastavené a nadobudlo právoplatnosť dňa 13. 02. 2013... Aj toto trestné konanie jednoznačne preukazuje, že žalovaná spoločnosť hospodári so svojím majetkom v súlade so zákonom a aj z toho dôvodu nariadené predbežné opatrenie, ktoré bolo napadnutým uznesením zrušené, bolo vydané nezákonne.»*

Podľa sťažovateľa všeobecné súdy pri rozhodovaní neprihliadli na to, že nariadeným predbežným opatrením mu môže vzniknúť ujma. Poukazuje osobitne na to, že zákazom majetok prenajímať dochádza k vzniku škody, keďže týmto zákazom sa sťažovateľovi znemožňuje získať ďalšie príjmy, ktoré by bolo možné použiť na zhodnotenie majetku alebo na nadobudnutie ďalšieho majetku.

Vo vzťahu k najvyššiemu súdu sťažovateľ namieta jeho právny záver, že nezistil vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej rozhodnutím o nariadení predbežného opatrenia *„môže súd porušiť základné právo alebo slobodu účastníka konania (II. ÚS 81/07)“*. Rovnako tak uvádza, že konanie súdu alebo iného orgánu, *„ktoré je v rozpore so zákonom,*

je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu. (Nález... sp. zn.: I. ÚS 26/94 z 10. 05. 1994)“.

Následne sťažovateľ uvádza:

„Sťažovateľ je toho názoru, že vada konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. vyšla v priebehu dovolacieho konania najavo, resp. bola zreteľná natoľko, aby jej dovolací súd venoval náležitú pozornosť. Záver dovolacieho súdu o tom, že prípustnosť dovolania nie je daná, nebol na mieste. Napokon v prípade výskytu vád konania podľa § 237 O. s. p. má súd (a to aj dovolací) povinnosť podanie preskúmať aj v tomto rozsahu, a to aj pre prípad, že sťažovateľ osobitne niektorú z vád zahrnutých v uvedenom ustanovení nešpecifikoval. V tom je možné a potrebné badať porušenie vyššie uvedených ústavných práv sťažovateľa.

V poslednej časti odôvodnenie dovolania sa súd zaoberal tézou, či samotné dôvodenie nesprávnym právnym posúdením veci je dostatočné k tomu, aby bolo možné dovolaniu vyhovieť... dovolanie v intenciách už skôr prezentovaných argumentov prípustné bolo (z titulu prítomnosti vady konania podľa § 237 písm. f) O. s. p.), preto podobné úvahy dovolacieho súdu o tom, že samotná prítomnosť nesprávneho právneho posúdenia veci nepostačuje na vyhovieť dovolaniu, neboli na mieste.

... Sťažovateľ je toho názoru, že ak by všeobecné súdy (odvolací súd spolu s dovolacím súdom) boli aplikovali relevantnú právnu normu v súlade s doteraz spomenutým, tak by neostávala iná možnosť ako návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnuť.

... napádané rozhodnutia (odvolacieho aj dovolacieho súdu) vykazujú znaky arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, nakoľko uvedené súdy sa nedostatočne venovali právnej argumentácii sťažovateľa...

... V danom prípade nie je na mieste argumentovať ani záväznosťou právneho názoru, ktorý bol vyslovený súdmi vyšších stupňov, pretože skutkový stav je potrebné skúmať vždy odznova aj z toho dôvodu, že je náchylný na prípadné zmeny, čo odvolací súd nezohľadnil.“

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 01. 2014, sp. zn.: 2 Cob 85/2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. 06. 2014, sp. zn.: 3 Obdo 31/2014 boli porušené.

... Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 01. 2014, sp. zn.: 2 Cob 85/2013 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. 06. 2014, sp. zn.: 3 Obdo 31/2014 sa zrušuje.

... Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 € na účet advokátky... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy

zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. januára 2014

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2

zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Ústavný súd v prípade sťažovateľa vychádzal zo svojej judikatúry (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), podľa ktorej lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom dovolací súd rozhodol, že nie je prípustné. V súlade s už ustálenou judikatúrou ústavného súdu nemožno však sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní preskúmal časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. januára 2014, z hľadiska toho, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú.

Krajský súd ako odvolací súd v napadnutom uznesení zo 16. januára 2014, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu z 23. septembra 2013 tak, že návrh sťažovateľa na zrušenie predbežného opatrenia zamietol, uviedol:

„Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je plne dôvodné. Odvolací súd v tejto súvislosti je toho názoru, že ak napadnutým uznesením súd prvého stupňa v podstate neguje dôvody už právoplatne nariadeného predbežného opatrenia, ide z jeho strany o nezákonný postup sudcu zakladajúci prípadne i podnet na jeho disciplinárne stíhanie. Sudca pri vydaní napadnutého uznesenia totiž nerešpektoval skutkový stav zistený ohľadom dôvodnosti nariadeného predbežného opatrenia súdom prvého stupňa, súdom odvolacím, ako aj súdom dovolacím.

Podľa § 77 ods. 2 O. s. p., predbežné opatrenie súd zruší, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

Dôvodom na zrušenie nariadeného predbežného opatrenia je predovšetkým to, ak pominú dôvody, pre ktoré bolo nariadené. Táto formulácia postihuje predovšetkým tie prípady, kedy došlo k zmene pomerov, ktorá má za následok, že predbežné opatrenie nie je už nutné ani účelné.

Predbežné opatrenie možno však zrušiť i vtedy, ak sa dodatočne objaví, že predpokladané dôvody nie sú dané. Súd pri nariadení predbežného opatrenia sa totiž musel uspokojiť s osvedčením, z ktorého vyplynula odôvodnenosť potreby nariadiť predbežné opatrenie. Nie je preto vylúčené, že neskôr, alebo taktiež pri vykonávaní dokazovania vo veci samej sa zistí, že predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia dané neboli (napr. dlžník si počínal síce nehospodárne, napriek tomu však jeho majetok postačuje k uspokojeniu nároku ohrozeného účastníka).

Odvolačí súd v tejto súvislosti konštatuje, že v danom prípade o takéto dôvody, pre ktoré bolo predbežné opatrenie nariadené, nepominuli, ani ich žalovaný v návrhu na zrušenie nariadeného predbežného opatrenia dodatočne nepreukázal. Podľa názoru odvolacieho súdu, v danom prípade je skutková a zároveň procesná situácia v tomto štádiu konania taká, že dôvody, pre ktoré bolo nariadené, doposiaľ nepominuli, teda trvajú i naďalej.

Je nesporné, čoho sa žalobca domáha v konaní vo veci samej (zrušenia jeho účasti ako spoločníka v spoločnosti žalovaného), pričom v súvislosti s vecou samou bolo dôvodne nariadené napadnuté predbežné opatrenie, čo doposiaľ konštatovali súd prvostupňový, odvolací ako aj dovolací. Pomínuteľnosť dôvodov existujúcich v čase nariadenia predbežného opatrenia ako aj v čase jeho trvania žalovaný doposiaľ ničím neosvedčil. Ak totiž pretrváva dočasný zákaz daný konateľovi spoločnosti žalovaného nakladať s majetkom spoločnosti v zmysle právoplatne nariadeného predbežného opatrenia, tento zákaz nemôže ničím privodiť závažnú ujmu žalovanému v jeho obchodnej činnosti až do skončenia konania vo veci samej.

Pre úplnosť odvolací súd dopĺňa, že dôvodmi pre nariadenie predbežného opatrenia podľa § 74 a § 102 O. s. p. je dočasná úprava pomerov účastníkov a zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Znakom predbežného opatrenia je jeho predbežný - dočasný charakter, t. j. že upravuje pomery účastníkov alebo zabezpečuje výkon rozhodnutia do doby, než súd vydá konečné rozhodnutie vo veci.

Nariadené predbežné opatrenie smeruje jednak k dočasnej úprave pomerov účastníkov (žalobca je doposiaľ spoločníkom žalovanej spoločnosti), zároveň zabezpečuje aj prípadný budúci výkon súdneho rozhodnutia, a to pre prípad, ak by žalobca bol vo veci samej úspešný. Ak by bola jeho účasť ako spoločníka v spoločnosti žalovaného zrušená právoplatným rozhodnutím, v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka mu vznikne právo dožadovať sa vyplatenia vyrovnacieho podielu. Toto jeho budúce právo by bolo prípadne ohrozené, resp. nemohol by sa ho úspešne domôcť, ak by spoločnosť žalovaného znižovala svoje obchodné imanie nakladaním i s nehnuteľnosťami, ktorých predbežný zákaz sa týka. Práve dočasná predbežná úprava nariadená právoplatným predbežným opatrením tomu zamedzuje. Už aj z tohto dôvodu konštatovanie okresného súdu, že nariadené predbežné opatrenie nemá žiaden súvis s vecou samou, neobstojí.

Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh žalovaného na zrušenie predbežného opatrenia zamietol (§ 220 O. s. p.).“

Krajský súd ako odvolací súd v napadnutom uznesení poukázal na povahu konania o návrhu na zrušenie predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 2 OSP, pričom uviedol, že ten, kto návrh podáva, musí tvrdiť a preukázať, že došlo k zmene pomerov, čím pominuli dôvody pre nariadenie predbežného opatrenia, prípadne, že dodatočne vyšli najavo také skutočnosti, z ktorých je zrejmé, že dôvody pre nariadenie predbežného opatrenia nikdy neboli. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ vo svojom návrhu také skutočnosti neuvádzal, v zásade len žiadal o to, aby už skôr osvedčené skutočnosti konajúce súdy právne kvalifikovali rozdielne, t. j. tak, že neodôvodňujú nariadenie predbežného opatrenia. Dospel tiež k záveru, že nariadené predbežné opatrenie nemôže prívodiť ujmu obchodnej činnosti sťažovateľa, a vysporiadal sa aj s jeho námietkou o nedostatku vecnej súvislosti medzi predbežným opatrením a predmetom konania vo veci samej.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu ako odvolacieho súdu dospel k záveru, že krajský súd odôvodnil svoje uznesenie primeraným spôsobom, právne hodnotenie osvedčených skutočností a právny záver o tom, že v čase jeho rozhodovania naďalej trvali podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia s tým, že sťažovateľ neuviedol také skutočnosti, ktoré by viedli k záveru, že pominuli

dôvody pre jeho nariadenie, sú logické a predstavujú jeden z možných spôsobov právneho posúdenia osvedčeného skutkového stavu. Toto právne posúdenie je založené na primeranej aplikácii a výklade príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Predmetný výklad citovaných ustanovení – predovšetkým § 77 ods. 2 OSP – je logický, rešpektuje zmysel a účel týchto ustanovení. Napadnuté uznesenie krajského súdu a jeho právne závery nie sú zjavne neodôvodnené ani arbitrárne, preto sú ústavne udržateľné.

Nad rámec veci ústavný súd poukazuje na to, že v náleze sp. zn. I. ÚS 122/2012 z 3. októbra 2012 už posudzoval ústavnú udržateľnosť uznesenia okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu, ktorým bolo vo veci sťažovateľa nariadené predmetné predbežné opatrenie. Týmto nálezom ústavný súd okrem iného rozhodol, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Cob 63/2011 zo 6. júla 2011, ktorým tento potvrdil uznesenie okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia, porušené neboli. V predmetnom náleze sa ústavný súd vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa o nedostatku vecnej súvislosti medzi predbežným opatrením a predmetom konania vo veci samej (body 17, 18 a 19 nálezu, pozn.), preto ústavný súd v podrobnostiach odkazuje aj na príslušnú časť odôvodnenia nálezu z 3. októbra 2012.

Rovnako tak ústavný súd prihliadol aj na to, že v čase jeho rozhodovania predmetné predbežné opatrenie zaniklo. Okresný súd spojil konanie vo veci nároku žalobcu a konanie vo veci iného spoločníka sťažovateľa. Následne rozhodol uznesením sp. zn. 11 Cb 63/2010 z 9. novembra 2015 tak, že konanie zastavil z dôvodu spät'vzatia žalôb. Toto uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 1. decembra 2015.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 25. júna 2014

Najvyšší súd napadnutým uznesením z 25. júna 2014 odmietol dovolanie sťažovateľa. V uznesení poukázal na doterajší priebeh konania, na jednotlivé rozhodnutia konajúcich súdov, na dovoláciu argumentáciu sťažovateľa, na vyjadrenie žalobcu. Najvyšší súd skúmal prípustnosť dovolania podľa § 239 OSP, pričom dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajský súd ako odvolací súd rozhodol o predbežnom opatrení, preto podľa § 239 ods. 3 OSP proti nemu dovolanie nie je prípustné. Vychádzajúc z obsahu dovolania, najvyšší súd následne skúmal existenciu vady podľa § 237 písm. f) OSP, pričom uviedol tieto právne závery:

„Z obsahu podaného dovolania je však zrejmé, že namieta dovolateľ predovšetkým vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu prvého stupňa o návrhu na zrušenie predbežného opatrenia. V skutočnosti, že odvolací súd nesprávne posúdil podmienky pre zrušenie predbežného opatrenia podľa ust. § 77 ods. 2 O. s. p., videl žalovaný existenciu vady podľa § 237 písm. f) O. s. p. Dovolací súd však uvádza, že k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť len procesne nesprávnou činnosťou súdu a túto vadu nemožno vidieť v právnych záveroch, ku ktorým súd dospel pri posudzovaní oprávnenosti dovolateľom uplatneného nároku, resp. v právnom hodnotení veci, vyjadrenom v súdnom rozhodnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR a odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ako celok splňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného. Skutočnosť, že žalovaný inak posudzoval dôvody pre zrušenie predbežného opatrenia, ako ich vyložil a posúdil odvolací súd, neznamená porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces a vznik vady konania v zmysle ust. § 237 O. s. p. Pod prizmou dodržania základných zásad spravodlivého súdneho procesu nemožno považovať podanie návrhu na

zrušenie predbežného opatrenia za účinný prostriedok, zodpovedajúci adekvátnej možnosti žalovaného, ako docieľiť nenariadenie predbežného opatrenia. Z povahy tohto prostriedku vyplýva, že ide opravný prostriedok použiteľný ex post, t. j. až v novom a samostatnom konaní o zrušenie predbežného opatrenia, navyše, dôkazné bremeno v ňom zaťažuje žalovaného, ktorý musí novými skutočnosťami a novými dôkazmi súdu preukázať, že dôvody na nariadenie predbežného opatrenia tu ani neboli, resp. už nie sú. V tomto konaní sám na rozdiel od pôvodného konania, v ktorom bolo predbežné opatrenie nariadené, už naplno uplatní princíp rovnosti zbraní, pretože návrh na zrušenie predbežného opatrenia, i rozhodnutie o ňom súd musí doručiť všetkým účastníkom konania, rovnako aj odvolanie jedným z účastníkov konania v súlade s ust. § 168 ods. 2 a § 209a ods. 1 O. s. p.

Z obsahu žalovaným podaného dovolania vyplýva, že žalovaný tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením veci sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O. s. p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania žalovaného). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2013, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád konania, tvrdených žalovaným (§ 237 písm. f/ O. s. p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania, vymenované v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ust. § 239 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.“

Najvyšší súd v napadnutom uznesení dospel k záveru, že v predmetnej veci dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nebolo podľa § 239 ods. 3 OSP prípustné. Skúmal existenciu vady podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. či sťažovateľovi nebola

postupom krajského súdu odňatá možnosť konať pred súdom. S poukazom na to, že sťažovateľ v dovolaní namietal vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a jeho právne posúdenie veci, dospel k záveru, že tieto námietky nemôžu zakladať vadu podľa § 237 písm. f) OSP a taktiež námietka nesprávneho právneho posúdenia veci nezakladá sama osebe v tomto prípade – keď dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné – prípustnosť dovolania. Poukázal tiež na povahu konania o návrhu na zrušenie predbežného opatrenia, v ktorom ten, kto podáva návrh, musí preukázať – novými skutočnosťami a novými dôkazmi – že dôvody na nariadenie predbežného opatrenia tu nikdy dané neboli, prípadne tieto dôvody už pominuli. Na tomto základe najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré odmietol dovolanie sťažovateľa a prečo neakceptoval jeho dovolaciu argumentáciu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu predstavuje dostatočný podklad pre jeho výrok, preto toto uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Výklad a následná aplikácia príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku – týkajúca sa prípustnosti dovolania, resp. dovolacích dôvodov podľa § 237 OSP – rešpektuje zmysel a účel týchto ustanovení, preto postup najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ani ako arbitrárny (svojvoľný), a preto je ústavne udržateľný.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2016